

- SZÓJARÁDIÓ -

A szója vetése megkezdődött, az előzetes adatok alapján a szója vetésterülete várhatóan 50%-kal nőtt a tavalyihoz képest. Több kezdő és gyakorló szójatermesztő is szembesülhet a technológiai nehézségekkel, hiszen ez a kultúra igencsak nagy odafigyelést igényel, ahogy a profi szójatermesztők mondják: „a szójatermesztést tanulni kell”. A leggyakrabban előforduló termelői kérdéseket gyűjtjük össze SZÓJARÁDIÓ című, több hónapon keresztül futó összeállításunkban.

MIÉRT ÉRDEMES 45 CM-ES SORTÁVOLSÁGRA VETNI A SZÓJÁT?

Többéves agrrotechnikai kísérleteink eredményei alapján, a szója számára a legoptimálisabb a 45 cm-es sortávolság. Lassú kezdeti fejlődése miatt az állomány záródásáig a szója hajlamos az erős gyomosodásra. Mivel a szója érzékenyen reagál a konkurenciára, a gyomirtás kulcsfontosságú. A gyomirtási technológiában ajánlott kémiai pre-emergens és a mechanikus kapálást (sorközművelést) kombinálva alkalmazni. A fent ajánlott 45 cm-es sortáv mellett két alkalommal végzett kultivátorozás elvégezhető, ezután az állomány már záródik.

Természetesen a sorközművelés elvégezhető kukorica sortávolság esetén is, azonban tapasztalataink alapján, a mi klímánkon természetesen igen korai-középerésű fajták kevésbé tolerálják a nagy sortávot, mivel kisebb a bokrosodási képességük. Az egyes fajták között vannak olyanok, amelyek hasonló termésmennyiséget adnak 24 és 45 cm-es sortávolságon, ill. olyanok, amelyek termése alig változik a sortávolság függvényében. Ha a technológiai feltételek nem teszik lehetővé a 45 cm-es sortávra vetést, olyan fajtát érdemes választani, amely a lehető legjobban tolerálja a szűkebb/szélesebb sortávot. Arról, hogy az adott fajta számára milyen sortáv a legoptimálisabb a nemesítőtől vagy a vetőmag-forgalmazótól ajánlott tájékozódni.

HA 75 CM-ES SORTÁVOLSÁGRA VETEK, MIRE KELL FIGYELNI? VÁLTOZIK-E A TŐSZÁM ÉS MIÉRT?

Ha a technológiai feltételek nem teszik lehetővé a 45 cm-es sortávolságot, bizonyos – főként középérésű szója fajták vethetőek kukorica sortávra is, amelyen biztonsággal elvégezhető a tábla gyommentesítéséhez szükséges sorközművelés 2-3 alkalommal az állomány záródásáig.

Érécsoporttól és fajtától függően az optimális tőszám 450–600 ezer /ha. Minden egyes fajtánál eltérő a magméret és a csírázóképeség, így minden fajtahoz más-más beállítás szükséges. A nagyobb sortávolsághoz igazítani szükséges a növények közötti távolságot (tőtávot) és az optimális tőszámot, különben lecsökken a

növények tenyészterülete és túlzottan besűrűsítjük az állományt, amely kórtani problémákat és termés kiesést okozhat.

A magok közti távolságot az alábbi képlet szerint lehet kiszámolni:

$Tőtávolság (cm) = 1\ 000\ 000 \times Hé (\%) / (nővény/ha) \times sortávolság$

$Hé (\%) = tisztaság (\%) \times csírázóképeség (\%) / 100$

A pneumatikus vetőgépet eltömítette a mag felületéről lepergő tözeges oltópor. Van olyan magfelület kezelési módszer, amely nem okoz ilyen problémát?

A szója a *Bradyrhizobium japonicum* baktériumokkal szimbiózist alkot, amelynek eredményeként a légköri nitrogén megkötésére és a növény számára szükséges nitrogént biztosító gyökérgümők jönnek létre. A szója sikeres termesztésének és pozitív elővetemény hatásának biztosítása érdekében a szója vetőmagot oltani kell. Az oltásnak legfőképp ott van jelentősége, ahol még nem termeltek szójót. A *Bradyrhizobium japonicum* évekig életképes marad a talajban, de a gyors gümőképződés érdekében célszerű frissíteni az oltást. Az oltással a termés 15–50%-kal, a zöldtermés 10–15%-kal, a nyersfehérje tartalom 13%-kal növekedhet.

A talaj oltására többféle hatékony módszer is rendelkezésre áll. Hagyományosnak tekinthető módszer a vetéssel egy menetben kijuttatandó tözeges oltópor használata. Azonban ez a módszer nem minden vetőgép esetében alkalmazható.

Ilyen esetekben megoldást jelent a különböző technológiákkal a mag felületére felvitt oltóanyag. A baktérium felvitele a mag felületére történhet nedves csávázással, vagy egy speciális, ún. rámelegítéses technológiával (NPPL). Ennek a módszernek az előnye, hogy a szója csírázása során az oltóanyag közvetlen kapcsolatba kerül a gyökérnyakkal, ahol a baktérium kialakíthatja a szimbiózist. Mindemellett az oltóanyag felvitelével egy menetben a csírákori betegségek megelőzése érdekében csávázhatóak is a magok.

Bármelyik oltási módot is választjuk, a sikeres oltás érdekében figyelni kell rá, hogy az oltóanyagot, vagy a beoltott vetőmagot nem szabad közvetlen napsütésnek, vagy forróságnak kitenni, valamint a vetőgépet sem szabad a napon melegedni hagyni.

HOGYAN VÉDEKEZHETÜNK A GYOMOK ELLEN A VETÉS UTÁN?

A kezdő szójatermelő mindenképpen kérje a témában jártas tapasztalt növényvédő mérnök segítségét! Javaslatunk, hogy a szója vetése után kapjon a terület alapgyomirtást (preemergens kezelés). A gyomirtó szer kombináció tartalmazzon egy- és kétszikű irtó komponenset is. A jó gyomirtó hatáshoz szükséges 10-20 mm bemosó csapadék. A szója kelése után a vegetációs idő első-másfél-két hónapjában a szója csekély gyomelnyomó képességgel rendelkezik. Az alapgyomirtás után ezért valószínűleg felülkezelésre (posztemergens kezelés) is sor fog kerülni. Fontos, hogy a védekezés időpontjának megválasztása a gyomnövények fenológiájához igazodjon. Állományban a gyomok fejlettsége a döntő. Legjobb hatékonysággal a szikleveles, vagy egy-két lombleveles állapotban védekezhetünk. A szójaállományból a nehezen irtható egyszikű gyomok (fenyércirok, tarackbúza, csillagpázsit) jól irthatók a speciális egyszikű irtó készítményekkel. Ezeket önmagukban, külön menetben juttassuk ki a gyomok 20-30 cm-es fejlettségű állapotában. A teljes hatáskifejtéshez 2-3 hét szükséges.

A kérdések megválaszolásában közreműködtek:
dr. Bárány Sándor, Mándi Lajosné dr., Aranyi Nikolett

JÁTÉK

Játékra invitáljuk Olvasóinkat a www.agronaplo.hu szakportálon és facebook-oldalunkon. A honlapunkon is megjelenő SZÓJARÁDIÓ tartalmára vonatkozóan május 11-től kérdéseket talál a főoldalon, a helyesen válaszolók között kisorsolunk 3 db SZÓJATERMESZTÉS KORSZERŰEN című könyvet. Könyvajánló a 10. oldalon.